

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe unu anu 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe unu 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmondū 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrierile nefrancoate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N° 188.

Vineri, 22 Augustū (3 Septemvre).

1886.

Brașovū, 21 Augustū 1886.

Festivitățile ce se desfășură din ziua de Luni încôce în Budapesta, ilustrază viu situațiunea actuală politică a regatului ungarū și li se dă o deosebită importanță prin prezența împăratului și a regelui, și prin aceea, că aceste serbări au un caracter militar.

S'a inauguratū adecă noulū edificiu alū casarmei de cavaleriă c. r., ce a clădit'o orașulū Budapesta, și erī și ađi s'a serbatū aniversarea de 200 de ani de când oștirile împărețesci aliate cu oștirile germane au liberatū orașulū Buda, recucerind'o dela Turci.

In amēdouē casurile e vorba de armata cesaro-crăescă, în antēiulū de progresele ei în viitorū, în alū doilea de isbēndile ei din trecutū. Și fiindū că Buda s'a liberatū cu ajutorulū oștirilor principilorū germani, mai e vorba, pe lângă legătura cu Austria, și de întărirea legăturii de alianță cu Germania.

Ētā în puține cuvinte noima festivităților din Budapesta. Germanii au înțeles'o și de aceea s'a grăbitū guvernulū lorū centralū a trimite în capitala ungară o deputațiune militară extraordinară, care se asiste la serbări.

„Gazeta de Colonia“ esplică acēsta misiune militară germană scriindū între altele:

„Buda a fostū smulsă din mânil Turcilorū acum 200 de ani, nu prin Unguri, ci prin Germani, — căci atuncī oștile împărețesci se numērau între germani — sub glorioasă conducere a principilorū germani și a generalilorū germani. Acēsta este pentru noi Germanii unū temeiu mai multū d'a ne bucura împreună cu Ungurii la serbarea aniversării gloriosei liberării a capitalei lorū, mai vērtoșū după ce și ađi vulturulū germanū și stindardele venerabile ale Austro-Ungariei suntū strīnsū unite defensivū și ofensivū pentru păstrarea păcii. Dēr suum cui que, și de aceea se nū uite nicī Maghiarii, că pētra fundamentală a pozițiunei lorū de mai târđiu, adecă liberarea țerii lorū de cuceritorii turci, s'a cimentatū în cea mai mare parte cu avere și cu sange germanū.“

Intr'adeverū, cetatea Buda, care dela 1541 până la 1686, adecă aprōpe unū seculū și jumētate a statū sub stăpânirea iataganului turcescū, ar fi rēmasū încă multă vreme în acēstā stăpânire, decă ducele de Lotaringia cu aliații sēi Bavarzi, Saxonī, Brandenburgi, Svedezi, Șvabi și Franconi nu ar fi învīnsū oștile musulmane ale marelui Vizirū, luândū cetatea din mânil lorū.

Trupe ungare se aflau fōrte puține, abia a cincispredecea parte din întrēga oștire a aliaților, care au luatū parte la recucerirea Budei; grosulū oștirilorū ungare se lupta în taberă contrar alături cu Turcii.

Relativū la concursulū ce l'au datū Ungurii liberatorului Budei, unū consiliarū comunālū din Agramū, într'o ședință confidențială a consiliului orașenescū, a făcutū observarea ironică, că decă Ungurii arū fi fostū așa mari vrășmași ai Turcilorū p'atuncī, n'ar fi trimesū la 1877 sabiā de onōre lui Abdul Kerim-pașa.

Dēr pōte că la starea de lucruri de acum douē sute de ani a contribuitū, pe lângă sfășierile dinăuntru, și temerea ce o aveau Ungurii de principii germani și de lăcomia lorū. Orī cum ar fi fostū însă, acēstā atitudine nu'i îndreptătesce pe Unguri a pretinde că ei au fostū anteluptatorii în rēsbōiele contra barbarismului semilunei.

Serbarea aniversării liberării orașului Buda în împrejurările actuale are mai multū caracterulū unū omagiu adusū Austriei și Germaniei, precum și a unei solemnele confirmări a legăturii în care stă Ungaria cu cele douē state.

Și fiindcă este vorba de alianța germană-

austro-ungară, nu trebuie să uitămū de concordanța ce există în politica ce-o urmăreau acum douē sute de ani aliații germani și ce o urmărescū astăzi în Orientū, politică, care s'a începutū cu supunerea Ardealului și avea să se continue cu ocuparea succesivă a țerilorū orientale până la Bosforū.

Probabilū, că Ungurii în viitorū suntū destinați a fi antegarda germanismului cuceritorū, cu tōte că trebuie să constatămū, că curentulū opiniunei publice maghiare nu este nicidecum favorabilū germanismului. Foile maghiare independente se simtū fōrte neliniștite de îmbrățișările aliaților dela Buda și în timpulū din urmă răspādescū idea, că Ungurii să se lapede de limba și cultura germană și să îmbrățișeze limba și cultura engleză.

Fiā Shakespeare, ori Goethe, nu le va ajuta nimicū nicī unulū nicī altulū Ungurilorū, câtū timpū speranțele lorū se vorū întemeia totū numai pe ajutorulū străinū.

Evenimentele din Bulgaria.

Cetimū în „Voința Națională“:

Au sositū în capitală, cu soțiile d-lorū, dd. Toma Cardjief și Ilie Mincoff, venindū din Bulgaria prin Turnu-Severinū. Aceștia suntū unii din aceia, cari au luatū parte activă la rēsturnarea principului Alexandru de Battenberg. Ei au descinsū la „Grand Hôtel du Boulevard“. D. Ilie Mincoff este fostulū deputatū din Turtucaia, care, în sesiunea Sobraniei din 1881, a propusū inchiderea școlēlorū romānesci din Turtucaia.

— Odată cu trecerea principului Alexandru alū Bulgariei prin gara de Nord, au sositū în capitală cu trenulū de Vērciorova dd. colonelū Kissiloff, Theoharoff, președintele curței de casațiā bulgare, și B. Sysaloff, autorii principali ai rēsturnării principului Alexandru.

„Telegrafulū“ spune, că acești trei trădători au fostū chemați la prefectura poliției, unde li s'a pusū în vedere, că România dāndū ospitalitate refugiaților politici, nu tolerază ca pe pământulū ei să conspire în contra unui statū amicū. Voimū a trăi în pace și în bună înțelegere cu toți vecinii și prin urmare orice refugiatū politicū să stea liniscitū, bucurāndu-se cu grațitudine de ospitalitatea romānă.

Cetimū în „Epoca“:

— Aflāmū că mai mulți revoluționari bulgari refugiați pe teritoriulū Romāniei au fostū invitați a-și alege unū domiciliu în lăuntrulū țerei, și au fostū opriți d'a locui în Bucuresci și în orașele de pe marginea Dunărei.

— Se ȳice că erī sēra a sositū o depeșă prin care guvernulū bulgarū intrēbā pe guvernulū nostru decă pōte espulsa pe d. Emilū Galli la Giurgevo. I s'ar fi rēspunsū că d-lū, Galli este espulsatū și de pe teritoriulū romānescū și că, prin urmare, nu se pōte permite intrarea sa în țērā.

— Unulū din refugiații bulgari, d-lū Minkof, a fostū chematū la polițiā, unde i s'a arētatū că există contra lui sentința de condamnățiune pentru o delapidare comisă de dēnsulū, suntū acum câțiva ani, când era percepțorū la Bolgradū. — In urmă aflāmū că d. Minkof a fostū chiarū arestatū, dēr va fi pusū în libertate, fiindcă sentința este prescisă.

— Cerculū sgomotulū că militarii părtași la complotulū contra prințului Alaxandru au fostū executați.

— Aflāmū, și dāmū șcirea sub tōtā reserva, că consulatulū rusescū a refusatū d'a libera pașapōrte refugiaților din Bulgaria.

— Studenții și oficerii bulgari, cari actualmente se găsescū în străinătate, suntū rechemati în țērā.

„Națiunea“ e informată, că d-nulū Stambulov a ruptū relațiunile cu d-nulū Bogdanov, consululū rusū din Sofia.

„Romānia“ aflā, că notabili din Rusciucū au trimisū o telegramă M. S. Regelui Romāniei, mulțumindu-i de primirea bine-voitōre făcută principului Bulgariei.

„L'Indép. Roum.“ crede a șci că, odată ordinea restabilită în Bulgaria, principele va acorda o deplină

amnestiā celorlū compromiși în evenimente, afară de militari, cari vorū fi judecați după legea marțială.

„Telegrafulū“ scrie, că d. Șatochin, vice-consulul rusū din Rusciucū, a venitū la Bucuresci, nevoindū a rēmāne dincolo de Dunāre, după ce vēđū primirea entusiastă și spontană ce a făcutū Alteței Sale prințului Alexandru întregulū poporū bulgarū.

Giers despre evenimentele bulgare.

Correspondentulū din Viena alū ȳiarului „Tagblatt“ din Berlinū a avutū o întrevedere cu d-nulū Giers la Franzensbad. Ministrulū rusū crede, că în anulū acesta nu va avea nicī o întrevedere cu contele Kalnoky.

D. de Giers va pleca Joi sēu Vineri la Petersburg, trecēndū pe la Berlinū, unde va conferi încă odată cu prințulū de Bismarck. Ei n'au pututū lua nicī o hotărērire la Franzensbad intr'unū modū definitivū în privința afacerilorū din Bulgaria, pentrucă nimeni nu șcia, decă prințulū Alexandru se va mai întōrce în Sofia și că trebuie să aștepte desvoltarea evenimentelorū interioare din principatū.

Rusia nu doresce de locū să ocupe Bulgaria, pe câtū timpū va fi acolo ordine și liniște. Dēr pozițiunea Rusiei ar deveni fōrte delicată și fōrte critică, decă prințulū ar voi să facă a se executa conspiratorii.

D. de Giers întrebuintēzā cuvinte ofensātōre la adresa prințului și Angliei, care se servesc de prinț ca de unū instrumentū contra Rusiei. Elū a mai adăogātū, că prințulū Alexandru n'a primitū la Lemberg nicī o depeșă din Franzensbad, care sē-lū sfātuiescā a se întōrce în Bulgaria. Nicī d. de Bismarck nu i-a datū unū astfelū de sfatū. D. de Giers a accentuatū de mai multe ori, că relațiunile cordiale ale Rusiei cu Germania și Austria permitū a spera mântinerea păcii.

Elū declarā de neîntemeiată șcirea după care ar fi vorba de împăcarea ȳarului cu prințulū Alexandru.

O convorbire cu d. Stambulov.

Unū corespondentū alū ȳiarului „Telegraphulū“ din Bucuresci, cu numele Popescu, relatēzā despre o convorbire ce a avut'o cu d. Stambulov, capulū regenței din Tirnova, omulū ȳilei. Stambulov la statū multū în Romānia, a scosū chiar unū ȳiarū în Giurgiu (Vulturulū) vorbesce romānesce și franțuzesce. Estragemū din memorata convorbire urmātōrele pasagie:

— „Decă eram în Sofia, nimicū nu s'ar fi întēmplatū, imī ȳise d. Stambulov. Caravelov e unū omū fōrte iuteligentū, dēr n'are de locū energiā; când lipsimū noi din Sofia, elū se pierde cu totulū și celū mai micū lucru ilū intimidēzā. Petcu Caravelov n'a sciutū nimicū de ceea-ce se țese, dēr putea să șcie și — mai cu sēmā — elū putea să impedece lucrurile. Era în Sofia regimentulū 1 de infanteriā și regimentulū I de cavaleriā, cu totulū devotate principului. Caravelov n'avea decātū să le ia, și în mai puținū d'o orā, revoluționarii erau invīnsi. In locū să facă acēsta, elū s'a lāsātū să fiā intimidatū și mergēndū cu curentulū s'a pusū în înțelegere cu Bogdanoff, gerantulū consulatului rusū, a cerutū unū comisarū imperialū rusū — principele Dolgoruky — și a datū o proclamațiā în care nu pomenesce de prințulū Alexandru.

„Când am sciutū acēsta, i-am telegrafiatū că nu mai e la guvernū, că totū ce face n'are prin urmare nicī o valōre și ca să se astāmpere până când voi veni eu. Suntū fōrte bunū pretinū cu Caravellov și elū mē ascultā. D'altmintrelea am inchisū comunicațiā Sofiei și ori ce depeși trebuie să trecā prin mânil mele. Zancov e liberū la Sofia, dēr n'are pe unde să fugā și stā de nevoiā.

„La Tirnova acțiunea mea a fostū fōrte simplă. Când am vēđutū cum stau lucrurile, când am înțelesū ce face Caravelov, am adunatū poporulū și armata la palatulū administrativū din Tirnova și am spusū ce se întēmplā și ce rușine să pune la numele Bulgarilorū.

„Sē fi fostū acolo să vēđi! omenii plāngēu și blāstēmau și intr'unū singurū glasū mi-au spusū: „Lucrēzā! Adā pe principe înapoi! Eramū dēr înțelesi și am lucratū. M'am pusū în comunicațiā cu toți ai noștri, am datū ordine să se aresteze trădătorii, am luatū tōte măsurile de precauțiune, am datū proclamațiā și am căutatū să mē punū în legăturā cu principele.

„Ađi opera nōstrā e terminatā. Cum va veni principele il voi remite regența și-lū voi ruga să mē ierte c'am luatū autoritatea supremā în lipsa lui.“

— Nu vă temeți de Ruși?
— Dacă va fi nevoie, ne vom bate, cum ne-am bătut cu Sârbii. Dér Europa ne va lăsa în pace.
»Relațiunile cu d. Bogdanoff le-am rupt. I-am spus că nu scie să-și fie demnitatea de agent, de vreme ce se pune în capul revoluționarilor. Dacă Rusia vré să-l fie la postului său, pôte s'o facă; dér noi nu-l vom considera ca agent și nu vom sta în contact cu el.»

— L'ați văzut pe Gruelf?
— Da. L'am întrebat de ce a făcut conșpirația. El mi-a răspuns că era încredințat că Sârbii vor să ne atace din nou, că statul nostru nu pôte trăi fără ajutorul Rusiei și că numai din cauza Cneazului ne lipsesc acestu ajutor. D'aceia l'a resturnat.»
— E adevărat că Gruelf a furat banii din visteria?

— Am găsit la el o casetă cu poli imperiali. Nu sciu încă dacă a luat banii din visteria său d'area.
»Am vorbit încă despre multe lucruri cu d. Stambulov. Dér conversațiunea noastră, cum înțelegeți bine în asemeni împrejurări, era mereu întreruptă, soséu telegrame. erau ordine de dat, în fiă-care momentu veneau ómeni să felicite pe regent»

Potú să vă mai spun că toți, dela mare până la micu, au cea mai bună impresiune despre noi. »Românii ne-au iubit dela început și simpatia lor ne-a fost de mare folos.» aceste sunt vorbele pe cari le-am auzit dela oficiali și neoficiali, dela tota lumea. Incă ceva pentru sfârșit. Esistă téma că, mai curéndu său mai târziu, principele *Alexandru va fi asasinat*. Dușmanii săi vędéndu că nu reușesc cu detronările, vorú recurge la revolveru. *Principele o scie acésta, dér e hotărítu să mērgă până la capétu*. Când ăceia ierú poporului că e gata să-și jertfescă viața, Cneazul scia ce ăceia...

P. S. Uitam unú cuvéntu caracteristicu alú d. Stambulov: — Am fost, imi díbe regentul, și sunt prietenú alú Rusiei. Noi toți iubimú Rusia, dér nu vomú să ne stringă de gátu. . .

Familia Prințului Alexandru alú Bulgariei.

Contele Brühl, ministru prusianú, înainte cu vr'o 60 de ani a întrebuințatú mai multă vreme la o moșia a sa unú ténérú scriitorú (copistú), care a condusú registrele de socotelá, a decopiatú scrisori și alte asemeni lucruri neînsemnate. Pe acestú copistú, cu numele Hauck, unú cumnatú alú său l'a dusú în Varșovia, unde apoi a redactatú unú ăiarú. Aci după scurtă vreme a intratú în grația Marelui Duce Constantinú și puterniculú domnú l'a primitú în armatá pe fiulú său naturalú născutú în Sacsonia și în scurtú timpú se făcú generalú și conte. În acestú timpú cade isbucnierea revoluției polone; contele Hauck, fiulú archiducului Constantinú, s'a dusú în fruntea unei armate, ca să inăbușescă acésta revoltá; fú însă nenorocitú.

Unú glonțú vrăjmașú l'a nimeritú și a muritú. Ca ostenelele lui Hauck să fiá răsplătite și după mórtea lui, fiica sa a fostú trimisá și crescutá într'unú internatú de fete din Petersburgú pe cheltuiála statului. Acolo a făcutú cunoscința frumósá și înțelepta fatá cu principele Alexandru de Hessen, cu fratele soției Țarului Alexandru II, care, îndrăgostindu-se de ea, a luat' o de soția și pe lângá tóte că din pricina acestei căsătorii a fostú nevoitú să părăsescă serviciul rusescú și să se reíntorcá în Germania. În Darmstadt ténéra princessá a primitú titlu de »Princessa de Battenberg«, și a datú vieță la trei băeți. Unulú dintre ei este astáđi prințulú Bulgariei, celálatú este ginerile reginei Angliei și alú treilea bărbatulú archiducului de Hessen. Strămoșulú tuturor a fostú copistulú dela moșia Seifersdorf.

Alexandru, principe de Hessen, este unchiulú actualului Țarú. Când din pricina căsătoriei sale a trebuitú

să părăsescă Rusia, s'a mutatú nu în Germania, ci în Austria, unde l'a denumitú de colonelú la cavaleria și în Verona a statú în fruntea unui regimentú; acolo s'a făcutú fiulú său Alexandru prințulú Bulgariei. Prințulú de Hessen a statú mai multă vreme în Gratz și la 1868 a fostú denumitú ca generalú comandantú alú regimentului 6 de cavaleria. Și până astáđi elú figuréză ca generalú de cavaleria concediatú în lipsa oficerilorú armatei austriace. În răsboiulú contra Italiei s'a certatú cu unú superiorú alú său din pricina conducerii unui atacú mai mare; discuțiunea s'a continuatú mai târziu în broșuri volante și atunci prințulú s'a despărțitú de armatá, mánținéndu-și și mai departe rangulú. Primulú său născutú, Alexandru prințulú Bulgariei, prinț de Battenberg, aparține și până astáđi armatei austriace. E colonelulú regimentului alú cărui generalú comandantú a fostú tatálú său, dér și elú e în concediu. — (Rom. Lib.)

SCIRILE ȚILEI.

Maiestatea Sa monarchulú se aflá în Pesta, unde a asistatú la serbarea inaugurării casarmei de cavaleria. De aci se va duce în Alba regalá, ca să asiste la incheierea manevrelorú. Congregațiunea generalá a comitatului Albei, voinđu să trimetá o deputațiune la Maiestatea Sa, i s'a comunicatú că monarchulú va evita orice primire seu salutare oficialá. Se scie, că în Alba regalá s'a ținutú o adunare poporalá în contra armatei.

La apelulú d-lui Bartha Miklos, »Ellenzék« raportează că în fiă-care ăi primesce mulțime de epistole, prin cari se descoperú numele »Maghiarilorú valahisaiți«. Din nou rógá mai vętosú pe preoții, proprietarii și diregătorii, cari suntú în nemijlocitá atingere cu poporulú, ca să nu pregete a servi »causei naționale«, pentru ca să pótá avé completá seria numelorú de acésta categoria. Înainte numai!

În decursulú lunei Augustú s'au depusú la institutele locali de bani fl. 331,709 58, și s'au ridicatú fl. 331,931.48.

În 12 Septemvre n. se va sfinți în Suciulú de susú noua bisericá, ce cu marí sacrificii a putut' o ridica poporulú d'acolo. Totodatá după actulú consacrárei și a tuturorú ceremonielorú religiose, se va arangea o petrecere, alú căreia venitú e destinatú pentru acoperirea multelorú spese, cari suntú încá de lichidatú. Intrarea la acésta petrecere va fi de persoaná 1 fl. de familie 1 fl. 50.

»Telegrafulú spune, că legațiunea rusá din Bucuresci a arboratú pe când trecea cortegiulú funebru cu rēmășițele mortuare ale Metropolitului Primatú drapelulú tricolorú rusú (negru-galbenú-albú). În semnú de doliu drapelulú a fostú scoboritú pe jumătate.

Din Calcuta d. Velescu scrie, cu data de 22 Iulie, că termometrulú (Celsius) aréta 40—45 grade căldurá. Țânțari, șerpi și șopârle berechetú. P'acolo bántue frigurile galbene și colera. În golfulú Bengalícú erau să se inece cu vaporulú, din causá că s'aprinse mașina și luase focú depositulú de cărbuni. La 1 Augustú, d-nii Mocianu și Velescu s'au întorsú la Bombay de unde au pornitú la Suez. De aci trecú, pe la Atena și Constantinopolú, spre Bucuresci.

Astá sérá Joi, d-lú D. Ionescu își va începe produțiunile sale teatrale în sala hotelului »Union.«

Intrunire de învățatori în Făgăraș.

Făgărașú, 15 Augustú 1886.

(Fine.)

Dupá prânđu să începe cu punctulú a) Continuarea din măsurile metrice, și în specialú tractarea metrului ca basá a măsurilorú metrice etc. Punctulú acesta a fostú să se esecute de d-lú Nic. T. Popú inv. dirig. în Mărgineni, dér de óre-ce densulú a tractatú măsurile metrice înainte de prânđu, în loculú d-lui Capéta, a fostú înlocuitú la punctulú acesta prin G. Dobrinú, dirig. scol. în Voila. Acesta a continuatú cu tractarea măsurilorú metrice în scólá, a tractatú practice și în modú instructivú metrulú, în câtú a pututú servi fiăcáruia de îndreptarú la tractarea acestorú măsurí peste totú. Totú aci s'a încinsú discusiune asupra modului: Cum să se tracteze măsurile metrice în raportú cu cele vechi, său fără privire la acele? Discusiunea acésta a fostú forte interesantá. Dovédá, că învățatorii nostri au fostú cu mare atențiune la acésta.

În cele din urmă s'a ridicatú la valoare de conclust ca: Măsurile metrice în primii ani de scólá să se tracteze fără privire la măsurile vechi, însă în despărțámintele superioare — când copii au să părăsescă scólá, rēmánéndú partea cea mai mare din copii numai pe lângá cunoscințele căștigate în scólá poporalá și de cari vorú avé a se folosi și în vieța practicá — să se tragá o paralelá cu copii despre măsurile noué și vechi, spre a evita multele șarlatánării, în urma cufundării unora cu altele.

Referitorú la punctulú b) observú, că s'au făcutú mai multe propuneri, și între altele voui aminti: a.) Ca față de membrii, cari nu se înfățișéză la adunările reuniuni, să se pășescă cu tótá resoluția și conformú cu statutele; b.) Tacele restante să se încaseze cu tótá regularitatea; ér în cassa acestui despărțéméntú să se aducá depliná ordine; c.) Se propune, ca lângá cassarú să se mai institue doi membrii ca cooperatori, până la definitivá regulare a taxelorú restante; d.) Membrulú G. Dobrinú presentéză o chartá a comitatului Făgărașú, desemnatá de E. Crișianú, și propune, să se dea unei comisiuni spre cenzurare. Să alege o comisiune de patru membri, în persoanele d-lorú: Nic. Aronú, Nic. T. Popú, Nic. Șoldea și G. Dobrinú cu însărcinarea, ca pe procima adunare generalá să viná cu unú raportú în causa acésta; e.) Să mai facá și alte propuneri, între cari: Organulú de publicitate »Șcólá și Familia« se primesce de organú și alú acestei reuniuni, spre a se publica într'ensa agendele ei. Se recomandá mai departe, ca fiă-care membru să fiá obligatú moralmente a o prenumera, sciutú lucru fiindú, că numai prin cetire de scrieri bune și folositoare se pôte cultiva omulú și mai vętosú învățatorulú.

De asemenea se recomandá foia »Ludimagister«, care luptá cu o deosebitá bărbăția pentru apărarea intereselorú învățatoresci în genere, și tocmai de aceea imi iau voiá a o recomanda și din parte-mi cu tótá căldura fiă-cărui frate învățatorú, care voiesce a se desvolta sub o zoná mai liberá, și care voiesce a se ridica din rușinósá și degradátoreá stare a slugárniceii, carea, spre rușinea vécuii în care trăimú, să mai observá icí coeala și acum, căci acésta le place unorú ómeni cari credú, că ăeu erau bune timpurile acelea; când părintele, suindu-se în trásurá, porunceá: »Máná dascale! ér nefericitulú dascálú trebuia să asculte fără nici unú murmurú.

— Cu tóte că unulú din cei de față, din motive cu totulú ne'nțelese, s'a exprimatú contra acestei foi, fiindcă — după d-nialui — ar fi prea asprá în combaterea rēului, eu însă nu încetezú a-o recomanda frațilorú învățatori, ér d-lui respectivú îi dicú: nimicú n'ajutá purpura și pietrile scumpe pe acélú corpú, care este atacatú și molipsitú de cangrene interne, decât acelea nu să vorú da pe față și nu se vorú cura. Afară de aceea ce scopú are ascunderea rēului, unde acela esistá deja? Orí dór crede cineva, că prin ascundere și tăcere rēulú va înceta? Eu nu o credú acésta.

FOILETONU.

Poesii poporale.

Adunate de Maria Silvia Dănilă, din Buda-teleculú de pe Cămpia.

Carte latá câtú o mėsá
Pe badea l'a scosú din casá,
Golú, desculțú și desbrăcatú
Numai cu chipu'n capú,
L'au desfăcutú de drăguță
Și l'au pusú într'o căruță,
În căruță'n ferecatá
De gendarmi încungiurată.
Elú din graiu așa grăia:
Legăți-mé cum îi vré,
C'am cădútú la muncá grea,
Numai o máná'mi lăsați:
Sé mai tragú cu fluera,
Sé m'audá mândruța,
Sé-și vëndá náframuța
Sé-mi plătescá temnița,
Sé-și vëndá mărgelele
Sé-mi plătescá fierele,
Cá io nu-sú robú de hojă
Nu-i temniță de robie,
Cá-i réua bărbuncăria.

Col' la curțile Vidrii
Béu țeranii, boerii,

Ei totú béu, benchetuescú
Și pe Linca o peșescú,
Luni și Marți cá o peția
Miercuri séra-o logodea,
Vineri bóla o lovea
Sâmbătă ea și murea;
Duminecă diminéța
Când își spalá omulú fața
Vidra'n grabá s'a sculatú
Doué cofe a luatú
La fântán'a alergatú,
Se uitá spre răsăritú,
Vędú mirele viindú
Vidra'n cas'a alergatú,
Ér afará s'a'nturnatú
Cu pėru negru despletitú
Și din gur' așa grăitú:
— Nánași mari și nánași mici!
Faceți bine și iertați
Și'napoi sé vęnturnați,
Linca care-i mirésá
Amu-i mórtá după masá
Cu náframá de mătasa
Sé se scie cá-i mirésá.
— Mirele din graiu grăia;
Vai, tu sócrá, draga mea,
C'ar fi mórtá io nu credú,
Las' cu ochii sé o vędú.
Când în casá a intratú
Inima l'a săgetatú
Și din gur'a cuvéntatú:

Vai socrule, dragulú meu,
Ascultá ce-oiu ăce eu:
Bani vé dau de pe doi boi
Ne'ngropați pe amėndoi
În ușa bisericii
Unde cântá diecii*),
De unde noi doi omú fi
Flori frumósé-orú rėsári:
Din trupulú meu trandafirú
Din a mândrii rușmalinú,
Trandafirú s'a întinde
Pe rușmalinú l'a cuprinde,
Căți drumari p'acolo'orú trece
Cu ochii ne vorú petrece
Toți orú sta și s'orú mira
Ce dragoste a fostú asta:
A fostú dragoste curatá
De-unú ficiorú ș'o mândrá fatá!

De-ași călca pe verde ritú,
Ce mi-i dragú nu mi-i uritú
De-ar fi d'unú satú ocăritú;
De-ași călca pe verde bradú,
Ce mi-i uritú nu mi-i dragú,
De-ar fi d'unú satú láudatú.

Méi bădiță de departe
Nu uita și-mi scrie-o carte,

*) Cântăreții dela bisericá.

Numai n'o pecetlui
Ca s'o potú curéndú ceti:
Și cu focú și cu luminá
Și cu dorú dela inimá
Diminéța pin grădiná;
Diminéța printre flori
Séra pe la șeđetori.

Pentru tine méi bădiță
Multú mé must'r'amea măicuță
De ce vede cá jálescú
Și pe tine te dorescú,
De ce vede cá totú plângú,
Totú la tiní cu gândulú stándú;
Și de m'ar bate maica
Pe tine nu te-ași uita,
Dér măicuța nu mé bate,
Eu sé te uitú nu se pôte.
Pe badea io l'ași urí
Déca pe lume n'ași fi,
Așa, decât mai tráescú,
Caiá pe elú sé-lú dorescú.

Frunđa verde bobule,
Ia-mé'n brațe dorule
Și mé trecí dealurile,
Orí cu căruță domnescá
Departe sé zurăescá
Orí fiá și'n căruță rea
Numai sé sciu cá-i a mea.

În fine ar fi fost să urmeze raportul cassarului, care de asemenea nu s'a putut face din cauză că d-lu cassar încă mai nainte de a se ajunge la acest punct — din nisele cauze grave familiare a trebuit să se de-parteze din adunare. Credem însă, că pe viitor își va regula și d-sa afacerile familiare în așa mod, ca barem într-o zi să p'ată sta la adunare, fără a fi silit să o părăsească tocmai atunci, când are să ste înaintea adunării cu un raport în cauze pecuniare, care pentru o reuniune — fiă aceea de ori și ce natură — e întrebare de viață. —

Totul din cauza absenței d-lui Taflan, ér d-lu Nic. Ludu fiind bolnav, a rămas și punctul d) din program neexecutat. Sp'erăm însă, că pe procsima adunare generală vom fi mai norocoși ér d-nii învățători cu angajamentele luate asupra-și vor fi mai punctuoși.

Altcum adunarea a fost binișor cercetată. E însă de dorit, ca dela astfel de adunări, pline de învățătură și împreunate cu folos, să nu lipsescă nici un învățător, fiindcă aci e vorba despre binele și folosul tuturor.

Fiind timpul înaintat și programul sfîrșindu-se ședința sa ridicată la 6 ore seara, ér adunarea s'a disolvată ducându cu sine fiicare participant plăcute suvenir.

La revedere fraților la adunarea generală districtuală din Cuculata!

Un participant.

Testamentul Metropolitului Calinic.

(Urmare.)

Născut și crescut în zilele și tradițiile celorlă de vecinică și fericită pomenire Metropolit, Veniamin Costache, Meletie și Sofronia, unchiul meu, Dumneșeu m'a învrednicit de am urcatu toate treptele erarchiei clericale, până la scaunul de Metropolit Primat al României. Bine-cuvinteză suflete al meu pe Domnul și nu uita toate darurile lui; nu după fără-de-legile noastre făcut-a nouă, nici după păcatele noastre dat'a nouă: compătitor și milostiv este Domnul, lung-răbdător și mult dător. N'am cuvinte îndestulătoare spre a mi esprima adēna și nemărginita mea recunoștință pentru binefacerea și ajutorul ce mi-a acordat. De câte ori mi s'a presintat ocaziune, am creșut de a mea datoriă a lua parte și a lucra, câtă puterile m'au permis, la evenimentele și la faptele săvîrșite în țera mea, în cursul celor 50 ani din urmă. Decă rezultatele n'au corespunsu totdeuna dorințelor mele, decă aprecierile mele m'au împinsu cumva în erore, compatrioții mei cei nepărtinitori pe de o parte nu voru uita greutățile cu care am avut a lupta, și, pe de altă parte, voru ține sēmă de neputința în genere a firei omenești de a face lucruri perfecte și complete, și în particular de slăbiciunea însușirilor mele; însă — martor imi este Domnul — că dorul binelui nu mi-a lipsit niciodată și că în toate împrejurările am avut în vedere interesul înalt al țerei mele.

Am avut fericirea de a vedē unirea celorlă două principate, a căror organizațiune politică ținea separată ceea-ce Providința dumneșească făcuse spre a fi unită și nedespărțită, și tot-o-dată a chema blagoslovire cerescă asupra acestei țeri, în ziua în care și-a oăpētāt independința și, ocupând locul ce i se cuinea în consorțiu națiunilor, a încoronat cu stema regală pe gloriosul său Domn.

Aceste fapte semnalēză momentul cel mai de copeteniă în istoria țerei mele, și dela săvîrșirea lor începe într'adevăr o eră nouă pentru țera românească.

Intr'unu momentu așa de critic, precum a fostu momentul detronării unui Domnitor pământēn, și momentul nedomeririi și incurtării în care se afla națiunea românească, când Principele de Flandra a refusat tronul la care votul națiunii îl chemase, alegerea Prințului Carol de Hohenzollern a fostu o adeverată inspirațiune dumneșească, o probă pipăit de ocrotirea acordată de sânta și ceresca Pronia, în necunoscutele ei judecări, acestei țeri atât de încercate.

Carol de Hohenzollern, acel tēnēr necunoscut și lipsit de experiență, fără de trecut și cu singurul merit de a aparține uneia din cele mai însemnate familii domnitoare în Europa, s'a aruncat în brațele națiunii române cu totă increderea unei ființe însuflețite de idei frumoșe și plină de iluziuni și de credință în ajutorul aceluia, care cercetēză inimile. În tine am nădăduit, Dōmne; se nu mă rușinez în veac, a fostu credința prorocului-rege David; atare a fostu și credința lui Carol de Hohenzollern și n'a fust înșelat. Celu ce smeresce pe cei înalți și înalt pe cei smeriți, a făcutu din elu instrumentul providențial pentru împlinirea destinatarilor României. Increderea ce Carol I a pus în națiunea ce l'a ales, a fostu cu mult mai mare decătă aceea ce națiunea a avut în alesul ei, și evenimentele au justificat nădejdele și aspirațiunile lui. Astă-zi România este independentă, formēză celu mai mare regat în Orientul creștin, este socotită cu dreptu cuvēntu în toate combinațiunile politice și nu pōte fi sacrificată pentru capriciul și pentru ambițiunea altora în vârtejul complicațiunilor ce amenință și cu și

Europa orientală, mulțamită bravurei, însușirilor și aspirațiunilor frumoșe ale poporului său, pe care Regele său le-a cunoscut și le-a apreciat mai bine decătă toți, și ca omu înțeleptu s'a folosit de întâmplări și de ocaziuni spre a le pune în încercare.

Dela cele lumesce trecēndu la cele duhovnicesce, imi este dat a afirma cu conștiința împăcată, că în Maiestate Sa am găsitu totdeuna o pietate creștinescă demnă de imitat, și unu sprijin fără pregetu pentru ceea ce privesce interesele de aprōpe ale bisericei ortodoxe române. Pietatea creștinescă a Regelui Carol este cunoscută de totă națiunea și ar trebui luată de exemplu; interesul ce lu pōrtă pentru prosperitatea și înaintarea Bisericei ortodoxe române am avut ocaziunea de a-lu constata mai vērtoșu în două casuri fericite: recunoșcerea autocefaliei Bisericei ortodoxe române de către cei în drept și înființarea facultății de Teologie. În amēdouă aceste casuri, Maiestate Sa m'i-a arētat o rivnă și unu interes, pentru care nu găsescu cuvinte îndestulătoare spre a invoca asupra Ei tōte harurile și tōte binecuvēntările bunului și milostivului Dumneșeu.

Recunoșcerea autocefaliei Bisericei ortodoxe române și înființarea Facultății de Teologie din Bucuresci constituēsc două pagini ale istoriei națiunii mele, pentru cari smerenia mea nădăduesce că va găsi dreptatea înaintea lui Dumneșeu și înaintea omenilor.

Autocefalia Bisericei ortodoxe române exista în fapt, însă îi lipsea recunoșcerea formală din partea celorlă în drept. Dela recunoșcerea formală atērna, pe de o parte, regularea canonică a pozițiunii ei față cu Biserica Mântuitorului nostru în genere și în special față cu celelalte biserice ortodoxe răsăritene; ér pe de altă parte, acea libertate pe care o reclama într'unu modu imperios, atât desvoltarea istorică a însăși bisericei naționale, după spiritul Bisericei ortodoxe răsăritene, cât și pozițiunea și însemnătatea politică pe care România le căpētase.

Inființarea Facultății de Teologie era o necesitate nu numai pentru biserică, ci și pentru stat. Dică-se de spiritele sceptice și de adoratorii materiei brute ori-ce s'ar dice; omenirea în genere și unu stat ori-care în particular, numai atunci prosperēză, când instituțiunile politice găsescu unu sprijin solid și moral în sentimentul religios, în cultura spiritului religios.

Sciutu este și recunoscut, că instituțiunile politice au de țintă îmbunătățirea stărei sociale dela care isvoresce fericirea, atât a statului, cât și a cetățenilor; însă cruda experiență învēză că societatea cu atât mai mult se depărtēză de ținta dorită, cu câtă înfrurirea legii Dumneșeesci în sēnul ei este mai mică.

(Va urma.)

Ultime sciri.

Tērnova, 31 Augustu. — Eri sēră la 5 ore s'a făcutu o ovațiune sub ferestrele prințului. Inspectorul școlilor districtului Tērnova, d. Kitancief, a mulțumit prințului în numele populațiunii, pentru întōrcerea sa și a cerut mōrtea trădătorilor, confirmând astfel resoluțiunile votate în provinciă de numēroșele meetinguri. Prințulu a mulțumit d-lui Kitancief, dēr s'a abținut negreșit de a răspunde la hotăririle meetingurilor; căci numai justiției aparține să se pronunțe asupra sōrtei vinovaților. Aflăm că maiorul Grueff și căpitanul Bende-reff, cari după arestarea lor la Rahova fuseseră internați la Vidin, au fostu aduși ieri la Sistov; ei sosescu astăzi sub escortă la Tērnova, unde se va reuni consiliul de rebeli însărcinat a-i judeca. Astăzi este o afluență considerabilă de lume în oraș. La 5 ore seara prințulu va trece în revistă garnisōna orașului; elu se va îmbrăca pentru prima oră dela întōrcerea sa, cu uniformă militară. Mâne diminețā plēcă la Elena apoi la Yeni-Zagra, de unde se va duce la Filipopoli și Sofia.

Petersburgu, 31 Augustu. — Diarele din St. Petersburg consideră ca iminentă rebelulă civilă în Bulgaria. Ele stăruiescu asupra necesității de a remedia această situațiă, care e periculoasă pentru pacea europeană.

Viena, 31 Augustu. „Fremdenblatt“ mărturisește, că interesele Serbiei ating mai de aprōpe pe Austro-Ungaria, decătă situațiunea din Bulgaria. Este însă neesact, adauge numitulă țiaru, că există în realitate o înțelegere între Austria și Rusia în privința delimitării sferelor lor de interese în Balcani.

Berlin, 31 Aug. „Gazeta Germaniei de Nord“ răspundēnd țiarului „Morning Post“ spune că Germania n'are nici unu interes în Bulgaria; că *Francia este care sălește pe Germania să facă pregătiri militare.* Francia își măresce neîncetat forțele sale militare, face mari sacrificii finan-

ciare în acestu scop și numai ea e răspundētoare de situațiunea în care se găsesce Europa centrală.

Londra, 31 Augustu. — „Times“ preconizează împăcarea prințului Alecsandru cu țarul. Elu constată că Rusia n'a isbutit cu proceduri violente, ea ar putea reuși mai bine cu moderațiune să și mântină influența în Bulgaria.

Viena, 31 Augustu. — Diarele din Berlin anunță, că s'a făcutu o comunicare confidențială prințului Alexandru, spunēndu-i că numele său va fi șters din cadrele armatei germane, pentru că suveranii nu voru mai figura cu rangurile lor, dēr adevērul este că voeșce să menageze susceptibilitățile Rusiei.

Reproducem ađi încă odată următoarea scire, care a apărut în numărul de eri greșit:

Paris, 30 Augustu. — După o depeșă din Berlin primită de țiarul „Republique Française“, prințulu de Bismark ar fi voit să susțină pe prințulu Alecsandru, dēr împēratulu Wilhelm s'ar fi opus la acesta. Prințulu de Bismark ar fi acum decis a trăgāni lucrurile în Bulgaria pentru a profita de împrejurări în casul în care împēratulu Wilhelm ar muri.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a Gaz. Trans.)

BUDAPESTA, 2 Septemvre — Ședința festivă a capitalei pentru serbarea revindicării cetății Buda s'a ținut în sala de gală a redutului, în prezența Regelui, a miniștrilor și a deputațiunilor esterne, conformu programu.

FILIPOLU, 2 Septemvre — Prințulu Bulgariei a sosit aici. *Vineri va pleca la Sofia.*

SOFIA, 2 Septemvre — Mutkurov a sosit aici cu șese regimente. Elu a arestat pe Caravelov, Tankov, Nikiforov, Clemente și pe alți conjurați. Principele a dat însă ordinu ca Caravelov și Tankov să fiă puși pe picioru liberu, ceilalți rămān arestați.

BELGRADU, 2 Septemvre — Regele Serbiei și ministrul-președinte călătorescu Duminecă la Gleichenberg.

DIVERSE.

Cununia. — D-lu Iosif Peteanu, teologu abs. alu Diecesei Lugoșului, fiul preotului din Jucul-nobilu, își va celebra cununia la 5 Septemvre 1886 st. n. în biserica gr. cat. din Bogșia-montană, cu amabila d-șoră Octavia Mioc, fca vēduvei comerciante Maria Mioc, din Fizeșiu.

Curățitul butoelor de vinu. — Se scie că cele mai bune vinuri se strică seu iau mirosuri rele decă se pun în vase murdare, muced, oțēite sau chiar în vase, care au statu mai multă vreme gōle în becieri ne aerisate și umede. Spălatalu cu apă nu e îndestulător pentru a curăți asemenea butoie. Unu mijlocu sigur d'a se desinfecă vasele e acela de se turna în elu o amestecătură de apă tare seu acidu sulfuric cu apă curată, la 5 litru de apă 200 grame de acidu sulfuric; se pune întâiu apă și apoi se tōrnă acidul sulfuric încetinelu. Se restogulesce vasul în tōte sensurile și a doua-zi se spală din nou cu apă curată. Gustulu de apă tare dispare lăsāndu-se vasul la aer și deschis.

Poliția nepoliticōsă. — Poliția băilor din Dieppe nu pré e galantă! De curēndu a publicat o ordinațiune în care dice: „Paznicilor de băi li se ordonă că, decă o damă se află în pericolu d'a se îneca, să o apuce de haină și nu de pēr, fiindcă adeseori celu ce o apucă rămāne cu pērul în mână.“ Damele care pōrtă perucă trebuie să protesteze în contra acestei insulte — decă le dă mână.

Unsōre contra ulcerilor ce se ivescu pe capetele oilor: Piperu negru pisat 80 gr., păcură și flōre de puciosă, din fiicare câte 20 de grame.

Nimicu nou. — Unu episod comicu printre tagicele evenimente din Bulgaria s'a întâmplat în zilele trecute. Guvernulu din Bucuresci vrēndu să afe noutăți despre cele ce se petrecu în Bulgaria, ceru informațiun din Calafat, întrebāndu că ce e nou, fără însă să amintēscă anume de Bulgaria. Răspunsul fu: „Unu soldat a fugit cu o fată.“

Castraveți în oțētu. — Se întâpă fiecare castravete cu unu ac, de mai multe ori, se așēdă într'unu borcanu de sticlă, căci unu altu vasu inghite oțētul, d'asupra lor se punu frunze de tarhon și puțină sare (sarea variază după mulțimea castraveților). După aceea se fierbe oțētul într'unu vasu de tuciu seu aramă, cu condițiunea numai d'a fi bine spoite, și în urmă se tōrnă acelu oțētu pe d'asupra acelor castraveți, astupāndu-se bine borcanul. După trei seu patru zile ori cine pōte mânca castraveți în oțētu. („Pruncul Român“).

Editor: Iacobu Mureșianu.

Redactor responsabilu Dr. Aurel Mureșianu

Cursul la bursa de Viena
din 1 Septembrie st. n. 1886.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Rentă de aur, Rentă de hârtie, Imprumutul căilor ferate, etc.

Bursa de București.

Cota oficială dela 20 August st. v. 1886.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Renta română, Renta rom. amort., Impr. oraș. Buc., etc.

Cursul pieței Brașov

din 2 Septembrie st. n. 1886.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Bancnote românești, Argint românesc, Napoleon-d'or, etc.

Avisu telegrafic.

Joi în 2 Septembrie n. și în fie-care și următoare voru da în „Hotelu Union“

D-nii I. D. Ionescu și S. Mavrodin

Artiștii din București

Mari reprezentațiuni internaționale

Programa constă din *Solur*, *Duete* și *mici comedii* în limba română, germană și ungară cu acompaniare de muzică.

Inceputul la 8 ore. Prețulu de intrare 40 cr.

In fie-care și programă nou.

1-3

Anunțiu.

La filiala institutului de credit și de economii „Albina“ în Brașov este locul de practicantă vacantă; cei ce voru voi să ocupe acestu postu să se adreseze la biroulu acestui institutu până la 8 (20) Septembrie a. c., unde potu afla și condițiunile mai de aproape.

Concursu.

Pentru postul de învățatoru secundarū la școla gr. cat. principală din Lăpușulu ungurescu, împreunatu cu unu salariu anualu de 200 fl. v. a. prin acēsta se escrie concursu până în 15 Septembrie a. c.

Doritorii de a obține acestu postu se-și sustērnă suplicelē concursualē până la terminulu prefiptu la subscrisulu în Deșiu adjustate cu atestatū despre absolvirea cursulu preparandialu în vre-unu institutu publicu și despre esamenulu de cualificațiune.

Din ședința comit. scol. ținută în 23 Augustu 1886.

Gabrielu Manu,

advocatū, președintele comit. școlei numite.

Mersulu trenurilor

pe linia Predealu-Budapesta și pe linia Teiușu-Aradu-Budapesta a calei ferate orientale de statū reg. ung.

Large table with 4 main sections: Predealu-Budapesta, Budapesta-Predealu, Teiușu-Aradu-Budapesta, and Budapesta-Aradu-Teiușu. Each section contains a grid of train routes, times, and types (omnibus, accelerated, etc.).

Nota: Orele de nopte suntē cele dintre liniile grōse.